

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 9. évfolyam számára

2022-2023. TANÉV

ISKOLAI FORDULÓ

2023. január 10. 14.00 – 16.00

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!***

***A versenyző neve:
A versenyző iskolája:***

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatók!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

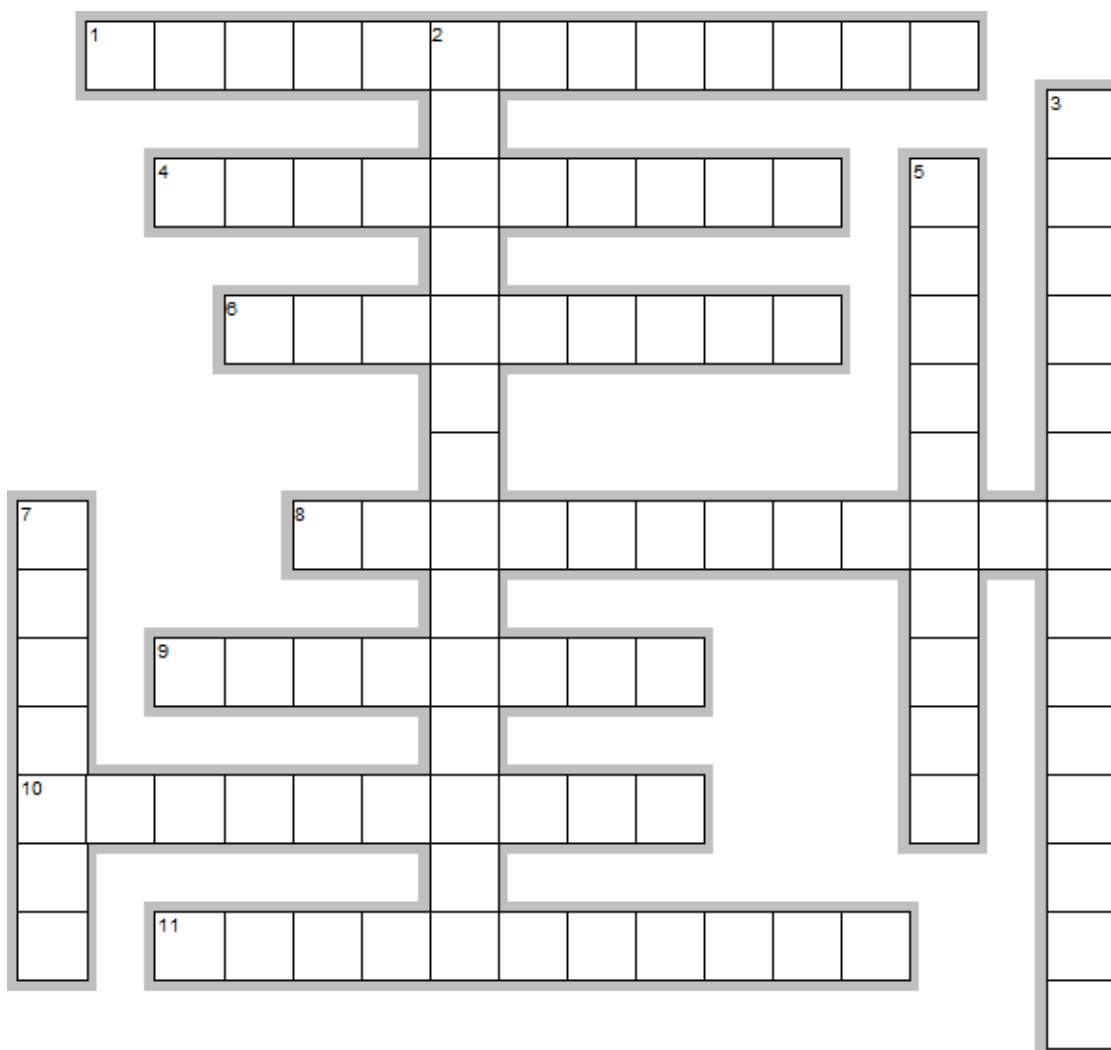
A javítótanár aláírása:

1. feladat**Oldja meg a keresztrejtvényt! *Ügyeljen a helyesírásra!*****11 pont/...****Vízszintes**

1. A Kr. e. 4. században élt görög bölcseő, tudós, III. Alexandrosz nevelője.
4. E városban rombolta le a Kr. u. 1. században a híres templomot a rómaiak hadvezére.
6. A kereszténység egyik fontos szertartása, amelynek eleme a megszentelt kenyér és a bor elfogyasztása.
8. Római császár, aki új fővárost alapított a Kr. u. 4. században.
9. Az ókori Rómában a principatus megeremtője.
10. Az ókori Egyiptomban kialakított írásrendszer, amely képirásból fejlődött ki.
11. Építészeti szakszó a körszínház megnevezésére. Leghíresebb épülete a Colosseum.

Függőleges

2. A zsidó hagyomány szerint azok a törvények, amelyet Mózes Jahvétől kapott a Sínai-hegyen.
3. Olyan eljárás az ókori Athén politikai gyakorlatában, amelynek során megakadályozhatták a türannisz visszaállítását, de a politikai ellenfelek eltávolításának is eszköze lett.
5. III. Alexandrosz által alapított kikötőváros a Nílus deltájának közelében.
7. Próféta, a keresztény, zsidó és iszlám vallásban is ősatyaként tisztelik. A zsidó hagyomány szerint ő az egyistenhit megalapítója.

2. feladat

Azonosítsa szavakat, kifejezéseket a megfelelő szövegrészlettel! **Írja a betűjelüket a szöveg elé a pontozott vonalra! 1 betűjel kimarad!** **8 pont/...**

A) a zsidó háború évei	B) babiloni fogság	C) Mózes
D) a makkabeusok lázadása	E) József	F) Jerikó

- a) „Bár a tenger szétválasztását a legtöbb kutató egyértelműen egy legendás elemnek tartja, az mindmáig vitatott, hogy a zsidók menekülése egy valós történetet mesél-e el...”
- b) „...az izraeli törzsek egy alkalommal ostrom alá vették a várost. Az ostromlók hét napon keresztül meneteltek a város falai körül, maguk előtt hordozva a Frigyládát. A hetedik nap a sereg parancsnoka, Józsué arra utasította katonáit, hogy kiáltsanak egyszerre a falra, mire az csodálatos módon leomlott...”
- c) „A babiloniak lerombolták a város falait, és lakóinak nagy részét elhurcolták, és birodalmuk különböző pontjaira telepítették le. A Júdai Királyság történelme ezzel lezárult.”
- d) „Nagy Sándor birodalmának széthullását követően az egykori Izrael és Júda területe a Szeleukida Birodalom fennhatósága alá került. A Kr. e. 2. század első felében a birodalom jelentősen meggyengült, amit a zsidók kihasználtak rég elvesztett függetlenségük visszaszerzése érdekében.”
- e) „Az egyre súlyosabb római adóterhek és a vazallus királyok meggyengülése egyre komolyabb feszültségeket eredményezett, ami végül Kr. u. 66-ban egy hatalmas felkelésbe torkollott.”

Oldja meg a feladatokat!

- f) **Melyik** tengerre utal az a) forrás szövege?
- g) **Melyik** kifejezést írja körül a fenti szövegek egyikében az alábbi idézet kiemelt részét?
 „Megnyílt az égből az Isten temploma, és láthatóvá vált **a szövetség ládája** a templomban.”
- h) **Melyik** szövegrészhez kapcsolódik a Kr. e. 6. századi időpont? **Válaszoljon a szöveg betűjével!**

3. feladat

Igaz vagy hamis az állítás? Jelölje a táblázatban X beírásával!

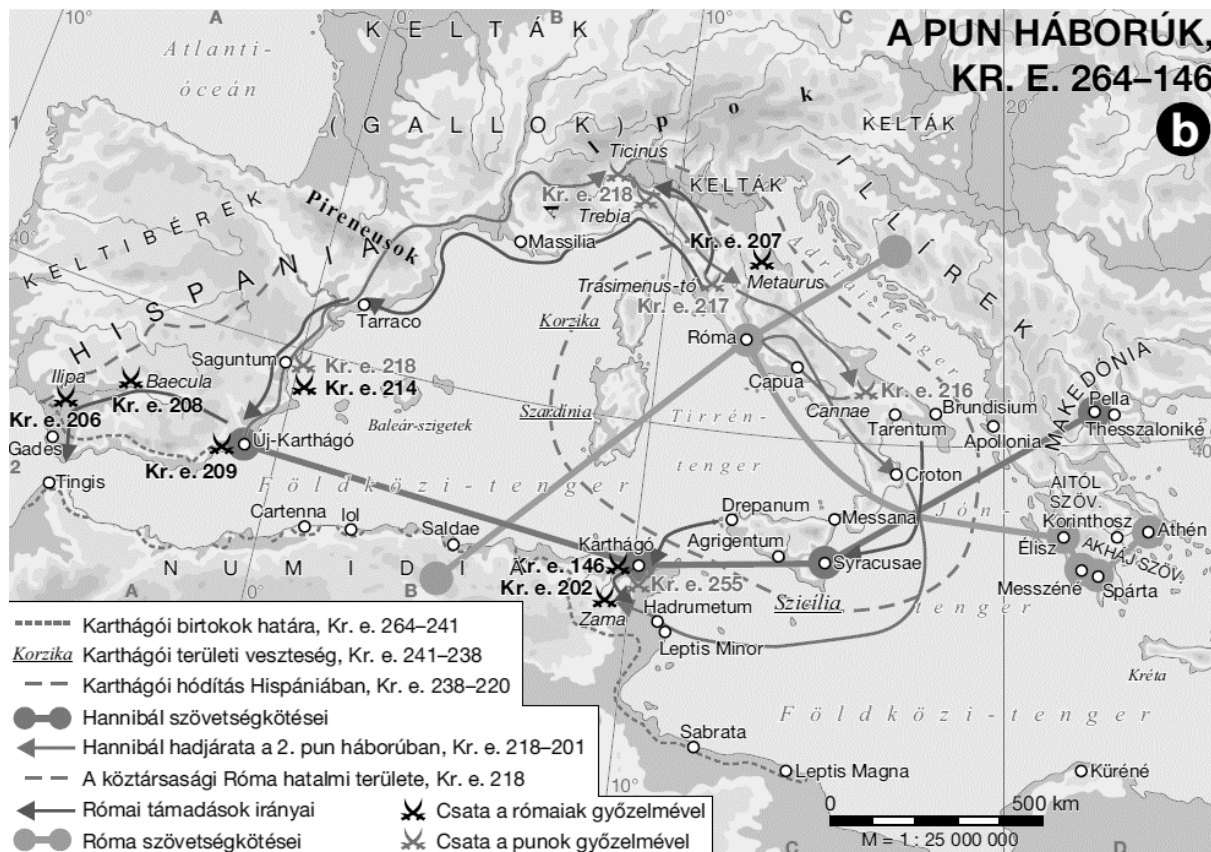
10 pont/...

Állítás	Igaz	Hamis
a) A templomgazdaságok a legjobb minőségű földet birtokolták az ókori sumer városokban.		
b) Az ókori Kelet államaiban a rabszolgák végezték a termelést és a közmunkát.		
c) A néma kereskedelem során aranyat is adhattak különböző termékekért.		
d) Az ókori Athén flottaépítését megkönnyítették az Attika déli részén feltárt aranybányák.		
e) Szolón kedvezett a démosznak törvényeivel, hisz ő is paraszti családból származott.		
f) A zsarnokölők szobrát a perzsák elvitték Athénből hadizsákmányként.		
g) Az ötszázak tanácsának tagjait sorshúzással választották ki.		
h) A dictator személyére a szenátus tett javaslatot, és a consulok nevezték ki.		
i) A dominatus a császárság burkolt formája a Római Birodalomban.		
j) A magyar hagyományok nem kapcsolódnak a hunok történetéhez.		

4. feladat

Válaszoljon a térkép alapján a kérdésekre!

9 pont/...

- Melyik város volt a Pun Birodalom központja?
- Mi volt a Római Birodalom államformája a 2. pun háború időszakában?
- Kivel kötött szövetséget Róma Afrikában?
- Ki volt a Cannae mellett vívott csatában a pun hadsereg vezetője?
- Melyik évben szenvedett döntő vereséget a Pun Birodalom?
- Melyik birodalom szövetségesei voltak a hellének?
- Mely szigeteket veszítette el a Pun Birodalom a Földközi-tenger nyugati medencéjében az első pun háborút követően? **Nevezzen meg hármat!**
- Mely hegyeken kellett a pun hadseregnek átkelni Kr. e. 218-ban a Római Birodalom megtámadásához?
- Melyik fél nyert az Új-Karthágó mellett vívott csatában Kr. e. 209-ben?

5. feladat**Karikázza be** a helyes megoldás számát vagy az X jelet!**14 pont/...**

- a) **Melyik** államra jellemző a Kr. e. 3. évezredben a szóírás?
 1. Mezopotámia X Egyiptom 2. Kína
- b) **Melyik** városállamra jellemző a talaj elszikesedése a Kr. e. 3-2. évezredben?
 1. Agade X Ur 2. Babilon
- c) **Melyik** terület közvetlen feltárása nem kapcsolódik Henrich Schliemannhoz?
 1. Kréta X Mükéné 2. Trója
- d) **Kihez** kapcsolja a hagyomány a törvények írásba foglalását görög területen?
 1. Drakón X Szolón 2. Kleiszthenész
- e) **Ki** akarta a görögök haderejét növelni flottaépítéssel a Kr. e. 5. században?
 1. Szolón X Ariszteidész 2. Themisztoklész
- f) **Milyen** színű volt többségében az ókori görög vázákon az égetett máz színe?
 1. vörös X fekete 2. barna
- g) **Melyik** isten tiszteletére rendezték a színházi előadásokat a Kr. e. 5. századi Athénban?
 1. Zeusz X Pallasz Athéné 2. Dionüszosz
- h) **Ki** nem ismerhette személyesen a többieket?
 1. Arisztotelész X Thalész 2. Platón
- i) **Hány** főből állt maximum egy makedón zászlóalj (szüntagma)?
 1. 256 X 1000 2. 320
- j) **Melyik** hellenisztikus dinasztia került Egyiptom élére Nagy Sándor halálát követően?
 1. Antigonidák X Szeleukidák 2. Ptolemaidák
- k) **Kinek** az időszakában volt először 900 fős a szenátus létszáma?
 1. Sulla X Caesar 2. Augustus
- l) **Melyik** évben szüntetik meg az adósrabszolgaságot az ókori Rómában?
 1. Kr. e. 594 X Kr. e. 326 2. Kr. e. 31
- m) **Melyik** politikus vált ki először a triumvirátusból Kr. e. 42 után?
 1. Antonius X Octavianus 2. Lepidus
- n) **Hol** csaptak össze a római és hun seregek 451-ben?
 1. Róma X Catalaunum 2. Milánó

6. feladat**Válaszoljon** a feladatokra a források és ismeretei segítségével!**9 pont/...**

„...elrendelte a flottaparancsnoknak, hogy a hajók támadják meg az ellenséget... A perzsák először, mikor még széles tér állott rendelkezésükre, szabályos rendben hajóztak, amint azonban a szorosba értek, kénytelenek voltak több hajót a rendből leszakítani, és ez nagy kavargást okozott. A flottaparancsnok, aki a hadrend élén haladt, és elsőként bocsátkozott harcba, dicsőségesen harcolva esett el, hajója elsüllyedtevel azonban általános zűrzavar lett úrrá a barbárok hajóhadán. Sokan voltak ugyanis, akik parancsoltak, és nem mindegyik parancsolta ugyanazt, ezért félbehagyták a további előrehajózást, és megállva, visszafelé húzódtak volna a széles térség felé. Az athéniak, mikor látták a barbárok zavarát, nekihajóztak az ellenségnek, és egyes hajókat a hajóorral rongáltak meg, másoknak pedig az evezősorát sodorták le. Mikor azután az evezősök nem működtek, sok perzsa hadihajó keresztbe fordult, mire az oldalukat érő lökésektől egyre-másra kaptak sebeket. Ezért abba is hagyták a farolást, és meghátrálva, hanyatt-homlok menekültek.”

a) **Melyik** csatáról szól a szövegrészlet?

b) **Melyik** században történt a csata?

c) **Melyik** király rendelte el a következőt: „a hajók támadják meg az ellenséget...”

d) **Ki** írhatta a szöveget? **Karikázza be** a helyes betűjelet!

A) görög szerző írta

B) perzsa szerző írta

C) római szerző írta

e) **Mi** bizonyítja a d) pontban megadott válaszát a szövegben?

f) **Melyik** fél nyerte a csatát?

g) **Milyen** módon lehetett megsemmisíteni az ellenség hajóit a szöveg szerint? **Idézzon egy lehetőséget!**

h) **Mi** segítette a felsoroltak közül a győzteseket? **Karikázza be** a helyes betűjelet!

A) a túlerő

B) a gyorsabb hajók

C) a vihar

i) **Melyik** félsziget hegyei láthatók a fenti térképen? **Karikázza be** a helyes betűjelet!

A) Peloponnészosz

B) Pireneusok

C) Alpok

7. feladat**Egészítse ki a szöveget! Figyeljen a helyesírássra és a nyelvhelyességre!****10 pont/...**

a) /név/ helyettese, Marcus Antonius, 19 éves unokaöccse, fogadott fia, b)
 /név/ és Lepidus némi ellenségeskedés után szövetséget kötött. Ez volt a II. c)
 Az ezt követő polgárháború és halállisták következtében a régi senatusi arisztokrácia
 nagy része megsemmisült. A triumvirek két évvel később legyőzték d)
 –nál/-nél Brutust és Cassiust, Caesar gyilkosait. A győzelem után Lepidus lemondott. Octavianus és Antonius
 látszólagos egyetértésben felosztották egymás között a különböző feladatokat. Antonius e)
 /államnév/ –ba/-be ment, ahol nem tudott szabadulni Kleopátra királynő csábításából.
 Nyílt szakításra Kr. e. f) –ban/-ben Actiumnál került sor, ahol a tengeri csatában Antonius és Kleopátra
 vereséget szenvedett, majd mindketten öngyilkosságba menekültek. Octavianus számára a polgárháború
 sikeresen véget ért. Diadalmenete után megválasztották a senatus első emberének, a(z) g)
 –nak/-nek.

Octavianus tanult Caesar sorsából, ezért fenn akarta tartani a(z) h)
 látszatát. Mint a provinciák helytartója, néptribunus és princeps, illetve 25 i)
 parancsnoka, övé volt a végső szó, de tekintettel volt a senatorok köztársasági érzéseire is.
 A(z) j) tehát az első ember uralmát biztosította a köztársasági intézmények
 megtartásával.

*Zanza Tv narrációja alapján***8. feladat**

**Egészítse ki a görög civilizáció eredményeihez kapcsolódó táblázatot! Írja a megfelelő helyre a megadott szavak
 betűjeleit! Nem kell minden kifejezést, szót felhasználni!**

9 pont/...

A) Arisztotelész	B) Platón	C) Pheidiasz	D) Plutharkosz
E) Mürón	F) Kr. e. 5-4. század	G) Kr. e. 4. század	H) 1-2. század
I) Zeusz-szobor	J) Politika	K) Kr. e. 5. század	L) Kr. e. 6. század

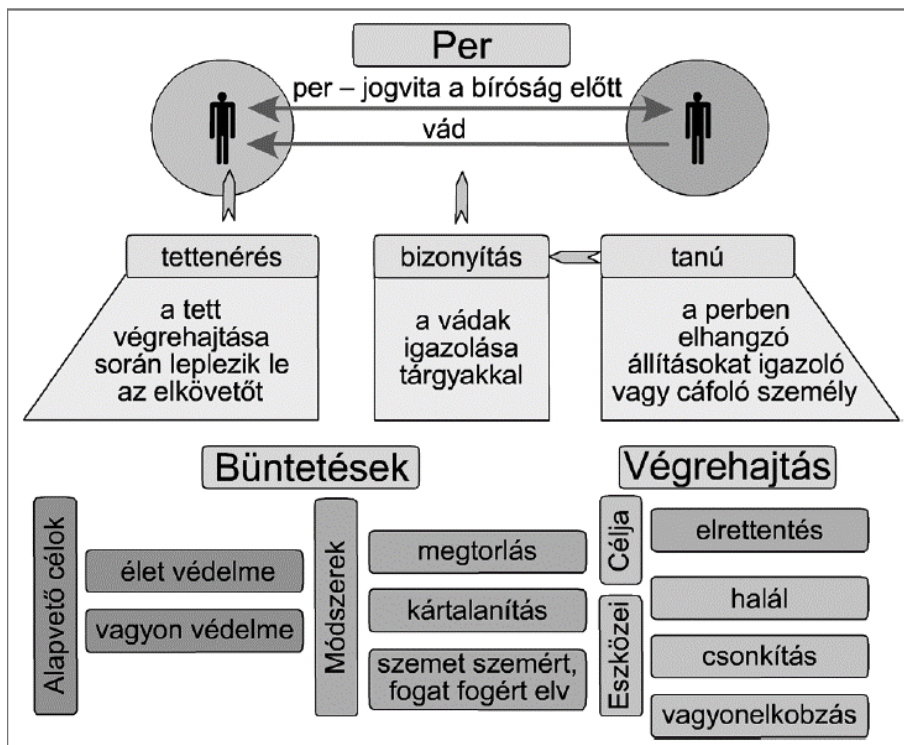
A szerző neve	A mű címe	A szerzőhöz kapcsolható évszám
a)	<i>Az állam</i>	b)
c)	<i>Párhuzamos életrajzok</i>	d)
e)	<i>Diszkoszvető</i>	f)
g)	h)	<i>Kr. e. 5. század</i>

i) **Kinek** a neve nem került a táblázatba?

9. feladat

Oldja meg a feladatokat a szövegek és az ábra segítségével!

10 pont/...

- a) **Melyik** uralkodó időszakához kapcsolódhat a fenti ábra törvényi alapjainak megalkotása az Óbabiloni Birodalomban?

Válaszoljon az idézetekhez kapcsolódó feladatokra az ábra szóhasználatával segítségével!

„Ha valakit lopáson kapnak rajta: az illető ölessék meg.”

- b) **Milyen** módon történt a vád az adott esetben?
- c) **Mi** az alapvető célja a törvénytörvénynek?
- d) **Mi** a büntetés módszere?
- e) **Milyen** eszközt alkalmaznak a büntetés végrehajtása során?

„Ha valaki hanyagságból nem erősíti meg földjén a gátat, és a gáton rés nyílik, úgy, hogy a megművelt föld a víz alá kerül: az elpusztult gabonát az fizesse meg, akinek a gátja átszakadt.”

- f) **Milyen** típusú gazdálkodásra lehet következtetni a szöveg alapján?
- g) **Mi** az alapvető célja a törvénytörvénynek?
- h) **Milyen** büntetési módszert alkalmaznak ebben az esetben?

„Ha egy szabad ember szabad embernek csontját töri, törjék el az ő csontját is.”

- i) **Melyik** büntetési módszert alkalmazták a fenti törvénytörvény esetében?
- j) **Milyen** büntetési módszert alkalmazhattak abban az esetben, ha valakinek a rabszolgáját érintette a csonttörés?

10. feladat (Rövid esszé írása maximum 18 sorban.)**Mutassa be** Julius Caesar reformjait és az államszervezet működését az ábra és ismeretei segítségével!

10 pont/...

